

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Development of Critical Reading-thinking Skills Exercises, Thai Language
Cluster for Muthayom suksa 1 Students

วิระวรรณ สุภานันท์*

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ของโรงเรียนวัดคลองชัน อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 20 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2 ชุด ประกอบด้วย แบบทดสอบความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบทดสอบความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t

ผลการวิจัย พบว่า

1. ประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเท่ากับ 80.13/80.16 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ที่ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกที่พัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.60
4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกที่พัฒนาขึ้น อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.51)

คำสำคัญ: แบบฝึก, การอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ

*ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดคลองชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ABSTRACT

The purposes of the study were 1) to develop the critical reading and thinking skill exercise, Thai language cluster for Muthayomsuka 1, 2) to compare the academic achievement between pretest and posttest, 3) to find the effectiveness index of the critical reading and thinking skill exercise, and 4) to study students' satisfaction with learning by using the critical reading and thinking skill exercises. Sample were 30 Muthayomsuksa 1/1 students in Watkhlongchan school, Lumlukka district Pathum Thani Province, obtained by simple random sampling. The research instruments consisted of 1) 20 Lesson plans, 2) 2 achievement tests; a critical reading ability test. 3) Critical reading and thinking skill exercises, and 4) a Questionnaire on satisfaction in learning by using the critical reading and thinking skill exercises. Data were analyzed through mean, standard deviation and dependent sample t-test

The results of the study were as follows:

- 1) The efficiency of the developed critical reading and thinking skills exercise were 80.13/80.16 in corresponding with the 80/80 criteria.
- 2) The student's academic achievement after studying by using the developed exercise was higher than before with statistically significance at .05.
- 3) The learning effectiveness index of using the developed exercises was 0.60
- 4) The students' satisfaction with learning by using the developed exercise was at the highest level ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.51).

Keywords: exercise, critical reading and thinking

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ระบบเศรษฐกิจและสังคมโลก อันประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงของโลกทางด้านสิ่งแวดล้อม การสาธารณสุข ความขัดแย้งและความรุนแรง ในสังคม ความสัมพันธ์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลกับการดำรงชีวิต ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารแบบก้าวกระโดดนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้คนไทยทุกคน ได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: น. 1-25) ทิศทางการพัฒนาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนด สมรรถนะสำคัญเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นสมรรถนะ ที่ต้องการ คือ การมีความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด อย่างมีวิจารณญาณ การคิดเป็นระบบ และมีความสามารถในการแก้ปัญหาอุปสรรคต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: น. 2-7) เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณภาพและทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารแบบก้าวกระโดดทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวิถีการดำเนินชีวิตและระบบจริยธรรม สื่อเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจของบุคคล การสื่อสารอาจกลายเป็นดาบสองคมนำมาสู่ปัญหาความวุ่นวายทางสังคม หากผู้รับสารขาดกระบวนการคิด การไตร่ตรอง และพิจารณาแยกแยะ วิเคราะห์เหตุผล (อรนุช ลิ้มตศิริ, 2551: น. 26) สถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นว่า การเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชนในโลกปัจจุบันต้องไม่ใช่แค่เพื่อให้ได้ความรู้ แต่นักเรียนต้องเกิดทักษะศตวรรษที่ 21 อันเป็นทักษะที่ซับซ้อน การรับข้อมูลสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี นักเรียนต้องรับรู้ว่ามีทั้งข้อมูลที่ดีและข้อมูลที่หลอกลวง (วิจารณ์ พานิช, 2556: น. 11-16) โดยอาศัยการคิดอย่างไตร่ตรองและใคร่ครวญหรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นความสามารถในการคิดอันเป็นหนึ่งในทักษะจำเป็นที่นักเรียนต้องได้รับการฝึกฝนตามกรอบการเรียนรู้เพื่อศตวรรษที่ 21 (Framework for 21st Century Learning) (บุญชนก ธรรมวงศา, 2561)

ภาษาไทยนับเป็นเครื่องมือที่สื่อความคิดได้เป็นอย่างดี การเรียนรู้ภาษาไทยจึงสามารถส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจารณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหา และวินิจฉัยข้อมูลได้อย่างมีเหตุผล (รัศมี ประทุมมา, 2550) ทักษะภาษาไทยด้านการอ่านนับเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการส่งเสริมพัฒนาการด้านคิดและสติปัญญาไปควบคู่กัน แต่จากประสบการณ์ด้านการสอนวิชาภาษาไทยของผู้วิจัยที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดคลองชันมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่คาดหวัง สะท้อนผลจากการประเมินโดยสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการรู้เรื่อง การอ่าน (Reading Literacy) ตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ PISA พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลการประเมินเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากนักเรียนขาดทักษะในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไม่สามารถ วิเคราะห์ วิจารณ์ ตีความและประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้ และวิธีการสอนที่ผ่านมาของครูยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการฝึกฝนกระบวนการอ่าน การคิดของนักเรียนเท่าที่ควร

การพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนให้เกิดทักษะการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนต้องได้รับการฝึกฝน โดยเริ่มจากการพัฒนาทักษะการคิดพื้นฐานน้อยๆ ไปสู่การคิดขั้นสูง (สุวิทย์ มูลคำ, 2550: น. 40) การใช้แบบฝึกเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถและทักษะที่ต้องการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากทำให้ครูทราบพัฒนาการทักษะนั้นๆ ของนักเรียน และเห็นข้อบกพร่องในการเรียนที่สามารถนำไปแก้ไขปรับปรุงได้ทันที ซึ่งซัยยงค์ พรหมวงศ์ (2538: น. 146) ได้แสดงแนวคิดต่อแบบฝึกว่า แบบฝึกจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ภายใต้การใช้ทฤษฎีของธอร์นไดค์ (Thorndike) อันประกอบด้วยกฎการเรียนรู้ 3 กฎ ได้แก่ 1) กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) คือ ความพร้อมที่เกิดจากความพึงพอใจ 2) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การสร้างความมั่นคงของการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกตองโดยการฝึกหัดกระทำซ้ำบ่อยๆ และ 3) กฎแห่งผลที่ได้รับ (Law of Effect) ผลที่ได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้

ถ้าได้รับผลที่พึงพอใจ นักเรียนย่อมอยากจะทำต่อไป นอกจากนี้การนำเทคนิควิธีการส่งเสริมทักษะการอ่าน การคิดที่เหมาะสมเข้ามาผสมผสานและประยุกต์ใช้ในการฝึกประสบการณ์ให้แก่ นักเรียน อย่างเป็นลำดับในลักษณะ ที่หลากหลาย รอบด้าน และครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการ เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่จะสามารถพัฒนานักเรียนให้บรรลุเป้าหมาย ด้านการพัฒนาทักษะการอ่านการคิดได้มากขึ้น

เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ (Six thinking hats) ของ เดอ โบโน (De Bono) เป็นเทคนิคที่สามารถ นำไปประยุกต์ใช้สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้คิดอย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ พิจารณา เหตุผล และเสาะแสวงหาความรู้เชื่อมโยงความคิดนำไปสู่แนวทางการแก้ปัญหา เพื่อให้ได้ทักษะการคิดการตัดสินใจ อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำมาใช้ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการสอนอ่านที่เน้นทักษะการอ่านเพื่อการคิดวิเคราะห์ พินิจพิจารณา แยกแยะอย่างละเอียด การใช้วิธีตามแนวคิดแบบหมวกหกใบจะช่วยให้นักเรียนเกิดการแยกแยะ หาเหตุผล ส่วนดี ส่วนบกพร่อง ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และประเมินหรือตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้ (ทัศนีย์ หนูนา, 2550: น. 6) นอกจากนี้วิธีการสอนอ่านคิดแบบหมวกหกใบแล้ว การใช้เทคนิควิธี 5W1H หรือที่ ถูกเรียกอีกอย่างว่า Kipling Method ยังเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ ซึ่งชาญชัย ยมดิษฐ์ (2548: น. 161) กล่าวถึงการสอนคิดให้ลึกซึ้งวิเคราะห์ว่า การใช้เทคนิค 5W1H สามารถไล่เรียงความชัดเจน ในแต่ละเรื่องที่กำลังคิดเป็นอย่างดี ทำให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ ดังนั้น ในบางครั้งการเริ่มการคิดควรเริ่มต้น ถามตัวเองโดยใช้คำถาม 5W1H ว่า อะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ใคร (Who) และ อย่างไร (How) ซึ่งจะทำให้ นักเรียน สามารถแยกแยะเนื้อหาออกมาให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

ผลจากสภาพปัญหาที่พบในการสอนและสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในโลกศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นต้องพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งด้านการอ่านและการคิด ในฐานะครูผู้สอนภาษาไทย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้เทคนิควิธีการคิดแบบหมวกหกใบเป็นหลัก ในการสร้างแบบฝึกสำหรับการฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ร่วมกับการนำเทคนิค การสอนคิดแบบ 5W1H เข้ามาสนับสนุนอย่างบูรณาการผสมผสาน สร้างเป็นแบบฝึกทักษะการอ่านคิด อย่างมีวิจารณญาณ ให้สามารถฝึกฝนทักษะการอ่านคิดได้หลากหลายมิติ โดยนำเนื้อหาจากข้อมูลหรือสถานการณ์สังคม ที่เป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียนมาใช้ในการฝึกประสบการณ์การอ่านการคิด และมุ่งหวังว่า การพัฒนาแบบฝึก ในครั้งนี้จะช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดคลองชัน ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิด อย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การสรุปประเมิน และการหาแนวทางในการนำไปใช้ โดยใช้เหตุและผลประกอบการตัดสินใจอย่างไม่มีความลำเอียง หรือมีอคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งยึดหลักการบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริงมากกว่าอารมณ์ และพิจารณาแยกแยะความเป็นไปได้ในแง่มุมต่างๆ นำไปสู่การตัดสินใจเลือกปฏิบัติหรือสรุปประเมินค่าได้อย่างเหมาะสม

แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง สื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านประเภทแบบฝึก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีการเรียงลำดับกิจกรรมจากง่ายไปหายาก ให้นักเรียนได้รับการฝึกอ่านคิดขั้นพื้นฐานไปสู่การอ่านคิดขั้นสูง ประกอบด้วย กิจกรรมปลูกความคิดซึ่งใช้นำทางก่อนการฝึกประสบการณ์อ่านในแต่ละเรื่อง และกิจกรรมการฝึกอ่านอันได้แก่ 1) การอ่านค้นหาคำสำคัญ ประโยคสำคัญและการจับใจความสำคัญจากข้อความ 2) การอ่านพิจารณาข้อเท็จจริงและการใช้เหตุผลสนับสนุน 3) การอ่านพิจารณา ข่าวด่วน บทความ คำแนะนำ สารประชาสัมพันธ์และคู่มือการปฏิบัติ และ 4) การอ่านนิทาน บทเพลง บทร้อยกรองและสถานการณ์ปัญหาสมมติ มีลักษณะเป็นแบบฝึกอ่านจำนวน 4 ชุด ซึ่งสร้างตามแนวคิด ทฤษฎีการสร้างแบบฝึก และทฤษฎีการคิดแบบหมวกหกใบ (Six thinking hats) ของ เอ็ดเวิร์ด เดอโบโน (Edward de Bono) ผสมผสานกับเทคนิคการสอนคิดแบบ 5W1H ร่วมกับการศึกษาวิธีการพัฒนามิติการคิดด้านลักษณะ เพื่อใช้ฝึกคิดในกิจกรรมนำทาง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดคลองชัน อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ที่เรียนวิชาภาษาไทย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 2 ห้องเรียน จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีจับสลากเลือกมา 1 ห้องเรียน

เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น เนื้อหาวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สารการอ่าน มาตรฐาน ท. 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน เรื่อง การอ่านค้นหาคำสำคัญและใจความสำคัญ การอ่านพิจารณา สารโน้มน้าวใจ การอ่านพิจารณาคู่มือเอกสารคำแนะนำ และการอ่านพิจารณาวรรณกรรม

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม-19 กันยายน 2562 เวลา 20 ชั่วโมง ไม่นับรวมการทดสอบก่อนและหลังเรียน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ตัวแปรตาม (Dependent variables) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 หน่วย ใช้เวลา 20 ชั่วโมง ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบสอดคล้อง (IOC) ปรากฏว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความถูกต้อง และความเหมาะสม

2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย

2.1 แบบทดสอบความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สร้างเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 50 ข้อ วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.47-0.70 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.07-0.53 คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.47-.70 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปไว้จำนวน 30 ข้อ นำข้อสอบ 30 ข้อที่คัดเลือกไว้ไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 30 คน แล้วนำผลการทดสอบของนักเรียนไปวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR-20) โดยใช้เกณฑ์ความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เท่ากับ 0.71

2.2 แบบทดสอบความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นข้อสอบอัตนัยจำนวน 9 ข้อ ให้ครอบคลุมตามจุดประสงค์และทักษะที่ต้องการวัด นำแบบทดสอบไปทำการทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 30 คน นำผลการทดสอบของนักเรียนมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (PE) และค่าอำนาจจำแนก (D) โดยใช้สูตร PE ของ วิทนี และซาเบอร์ส (D.R. Whitney and D.L.Sabers) ได้ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.39-0.60 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.22-0.40 คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.40-0.60 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปไว้จำนวน 6 ข้อ นำข้อสอบ 6 ข้อที่คัดเลือกไว้ไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 30 คน วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณแบบอัตนัย เท่ากับ 0.9

3. แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4 ชุด จำนวน 20 แบบ ฝึกสร้างแบบฝึกจำนวน 4 หน่วย 20 แบบฝึก ประกอบด้วย ชุดที่ 1 เรื่องคิดค้นคำนำสู่ใจความ ชุดที่ 2 เรื่องค้นความจริงอิงเหตุผล ชุดที่ 3 เรื่องสื่อข่าวสารมากมาย และ ชุดที่ 4 เรื่องวรรณกรรมครั้งแรงบันดาลใจสร้างสรรค์ นำแบบฝึกที่ได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองหาประสิทธิภาพ ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน ถึง 24 กรกฎาคม 2562 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนวัดคลองขันธ์ไม้ไห้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยดำเนินการทดลอง 3 ขั้นตอน ทดลองใช้ (try out) กับนักเรียน จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่ามุ่งวัดความรู้สึกรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบ่งเป็น 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ นำแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง ความเหมาะสม และตัดสินใจว่าข้อความนั้นเป็นข้อความที่มีความหมายไปในทางบวกหรือทางลบ ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบโดยประเมินความสอดคล้อง (IOC) ปรากฏว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องถูกต้อง และมีความเหมาะสม

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการทดลอง ดังนี้

ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยการให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเก็บคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนไว้ ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 4 ชุด ใช้เวลาในการสอน 20 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม ถึง 19 กันยายน 2562 ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยการให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณชุดเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน หลังจากที่ได้สอนครบ 20 ครั้ง ตรวจสอบให้คะแนนการทำแบบทดสอบ และนำคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบทั้งก่อนเรียน และหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์สถิติเพื่อหาสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t- test)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างประสิทธิภาพของกระบวนการกับประสิทธิภาพของผลลัพธ์ตามเกณฑ์ 80/80

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติการแจกแจงค่า t (t-test แบบ Dependent Samples)

3. วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการของกูดแมน เฟลคเทอร์และ ชไนเดอร์

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แสดงผลได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

แบบทดสอบระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	E_1 / E_2
40	32.43	80.13	30	24.05	80.16	80.13/80.16

จากตาราง 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งจากการทดลองกลุ่มใหญ่ชั้นภาคสนาม กับจำนวนนักเรียน 20 คน พบว่าค่าประสิทธิภาพแบบฝึก E_1/E_2 มีค่าเท่ากับ 80.13/80.16

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดคลองชัน ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ นำเสนอได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดคลองชัน ก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ

	N	$\sum D$	$\sum D^2$	df	t
การอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ	30	344	4102	29	26.95*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ค่า t ที่ได้จากการคำนวณ มีค่าเท่ากับ 26.95 เมื่อนำไปเทียบกับค่า t จากตารางที่ $df = n-1$ เท่ากับ 29 มีค่าเท่ากับ 1.699 ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ค่า t คำนวณ มีค่ามากกว่าค่า t จากตาราง หมายความว่า ปฏิเสธ ยอมรับ สรุปได้ว่า คะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แสดงได้ ดังนี้

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

$(N \times \text{คะแนนเต็ม}) - \Sigma \text{ ก่อน}$	$\Sigma \text{ หลัง}$	$\Sigma \text{ ก่อน}$	$\Sigma \text{ หลัง} - \Sigma \text{ ก่อน}$	ค่าดัชนีประสิทธิผล
$(30 \times 30) - 333 = 567$	677	333	344	$344/567 = 0.60$

จากตาราง 3 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเท่ากับ 0.60 แสดงว่า หลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณนักเรียนมีความรู้ เพิ่มขึ้น 0.60 หรือคิดเป็น ร้อยละ 60

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบฝึกมีประสิทธิภาพ 80.13/80.16 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
คือ 80/80 สาเหตุที่ทำให้แบบฝึกมีประสิทธิภาพ เนื่องจากแบบฝึกมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการศึกษา
หลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกที่ดี และเทคนิคในการตั้งคำถามที่ใช้ในการพัฒนาการอ่านการคิด
อันได้แก่ ทฤษฎีแนวคิดแบบหมวกหกใบ (Six thinking hats) ของ เอ็ดเวิร์ด เดอโบโน (Edward de Bono)
ผสมผสานกับเทคนิคการสอนคิดแบบ 5W1H ที่ใช้ในการออกแบบคำถามให้สอดคล้องต่อเนื้อหาหรือสถานการณ์
ในการฝึก จนได้เป็นคำถามที่ครอบคลุมการฝึกทักษะการอ่านคิดที่ต้องการ จึงทำให้แบบฝึกมีคุณภาพ ตลอดจน
แบบฝึกได้รับการประเมินและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจนเกิดความเหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้
 อีกทั้งถูกสร้างตามหลักการทางจิตวิทยา โดยคำนึงถึง กฎแห่งการฝึก การเสริมแรง การสร้างความสนใจ
 และช่วงวัยของนักเรียน มีกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการคิดคือกิจกรรมปลูกความคิด เพื่อใช้สำหรับปูพื้นฐาน
 ในการฝึกคิดและเร้าให้นักเรียนสนุกกับการฝึกคิด ก่อนทำการฝึกตามเนื้อหากิจกรรมแบบฝึก ประกอบกับ
 ในส่วนกิจกรรมแบบฝึกมีลักษณะที่ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถใช้ความคิดเชิงเหตุผลได้อย่างอิสระ จึงทำให้นักเรียน
 ปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างมีคุณค่า อีกประการหนึ่งการสร้างแบบฝึกมีการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และ
 ความเหมาะสมกับวัยของนักเรียนจึงทำให้นักเรียนมีความสนใจและเกิดแรงจูงใจต่อการปฏิบัติกิจกรรม สอดคล้องกับ
 ผลงานวิจัยของ นฤมล มีโสภา (2550: น. 105-106) ที่ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา
 เรื่อง สรรพสิ่งในธรรมชาติด้วยเทคนิคหมวก 6 ใบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พบว่า ชุดฝึกทักษะการคิด
 แก้ปัญหามีประสิทธิภาพ 81.06/82.04 ด้วยปัจจัยดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้แบบฝึกทักษะการอ่านคิด
 อย่างมีวิจารณญาณมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่ต้องการ และส่งผลให้แบบฝึกมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนหลังการใช้แบบฝึกสูงกว่า ก่อนการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เป็นผลเนื่องมาจากการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาทฤษฎีการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ ธรรมชาติวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาทักษะที่การเรียนรู้ต้องอาศัยการฝึกฝน นอกจากนี้ กิจกรรมแบบฝึกมีการวางลำดับ เนื้อหาอย่างเป็นขั้นตอน จากง่ายไปหายาก ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประสบผลสำเร็จในการเรียน อีกทั้ง มีการใช้คำถามเพื่อกำหนดให้เกิดสถานการณ์การอ่าน การคิด ที่ประยุกต์จากแนวคิดหมวก 6 ใบ (Six thinking hats) ของ เอ็ดเวิร์ด เดอโบโน (Edward de Bono) ผสมผสานกับเทคนิคการสอนคิดแบบ 5W1H โดยไม่จำกัด วัที่รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเพียงรูปแบบเดียว ทำให้กิจกรรมการฝึกอ่านฝึกคิดมีความยืดหยุ่นครอบคลุม ในสิ่งที่ต้องการฝึก และลดขีดจำกัดที่เป็นอุปสรรคในการตั้งคำถาม เนื่องมาจากธรรมชาติของเนื้อหาที่ถูกลำนำใช้ในการฝึกแต่ละสถานการณ์เอื้อต่อการตั้งคำถามในรูปแบบที่แตกต่างกัน การยึดติดที่รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง จึงไม่เพียงพอที่จะนำสาระประโยชน์จากเนื้อหาออกมาตั้งเป็นข้อคำถามได้ทั้งหมด การผสมผสานเทคนิคการฝึกอ่าน ฝึกคิดที่เกิดขึ้นอย่างบูรณาการโดยใช้เทคนิคแนวคิดหมวก 6 ใบ (Six thinking hats) ของ เอ็ดเวิร์ด เดอโบโน (Edward de Bono) ผสมผสานกับเทคนิคการสอนคิดแบบ 5W1H จึงสามารถทำให้นักเรียนได้รับการฝึก โดยการใช้ข้อคำถามเพื่อพัฒนาการอ่านการคิดที่เป็นคำถามทั้งประเภทความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า (วัชรุ เล่าเรียน, 2554: น. 100-106) ที่ครอบคลุมการคิด ในหลายมิติจนสามารถขยายความคิดได้กว้างขึ้น กอปรกับกิจกรรมการฝึกมีทั้งรูปแบบกิจกรรมกลุ่มและ กิจกรรมเดี่ยว การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การคิดเพิ่มมากขึ้น จากการได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกคนอื่น การที่ได้เรียนรู้ความคิดของคนหลายๆ คนที่พูดในเรื่องเดียวกัน แต่มีประสบการณ์ต่างกันช่วยสร้างแนวคิดให้นักเรียนที่เป็นผู้อ่านได้กว้างขวางและถูกต้อง (พันธิพา หลาบเลิศบุญ และคณะ, 2542: น. 48) ทั้งนี้ การที่นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติซ้ำๆ ยังทำให้เกิดเป็นความชำนาญ จนนักเรียนสามารถ ถ่ายทอดความคิดที่ดีขึ้นเรื่อยๆ นำไปสู่การเกิดทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณตามที่ต้องการ

3. ค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณมีค่าเท่ากับ 0.60 แสดงว่า หลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณนักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.60 หรือคิดเป็นร้อยละ 60 เนื่องจากกิจกรรมฝึกสามารถทำให้นักเรียนพัฒนาการอ่านการคิดได้ดีขึ้น จากการได้รับประสบการณ์ฝึกในรูปแบบ ที่หลากหลายและเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้ใช้ความคิดอิสระในการสะท้อนความคิดที่มีต่อการอ่าน ผ่านประสบการณ์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในชั้นเรียนก่อนการลงมือฝึกเดี่ยวด้วยตนเอง และการสรุป กิจกรรมร่วมกันทุกครั้งทำให้นักเรียนเกิดทักษะจนสามารถประยุกต์แนวทางการอ่านการคิดได้ด้วยตนเอง อย่างลึกซึ้งและรอบด้านมากขึ้น จึงทำให้ผลการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความก้าวหน้าแบบค่อยเป็นค่อยไป ตามลำดับ ด้วยประการสำคัญดังกล่าวนี้เอง จึงทำให้หลังเรียนโดยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่สร้างขึ้น นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เสาวคนธ์ ประมูลจักษ์โก (2554: น. 103) ที่ทำการศึกษา เรื่อง การเปรียบเทียบการอ่านจับใจความ และการคิดวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค เค ดับเบิลยู แอล พลัส กับเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบที่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มที่เรียนโดยใช้เทคนิค เค ดับเบิลยูแอลพลัสและเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบมีดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.3537 และ 0.4011 แสดงว่าการเรียนทั้งสองวิธีส่งผลให้นักเรียนเกิดความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 35.37 และ 40.11 ตามลำดับ

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมมีค่าเท่ากับ 4.68 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.51 หมายความว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับดีมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เริ่มกิจกรรมฝึกจากสิ่งง่ายไปสู่สิ่งที่ยาก มีรูปแบบกิจกรรมการฝึกที่เข้าใจให้อยากปฏิบัติกิจกรรมและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าได้รับการยอมรับและเกิดความภูมิใจในตนเอง จนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการอ่านมากขึ้น ประกอบกับแบบฝึกมีการนำเสนอตัวอย่างและกิจกรรมแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน มีเนื้อหาในการฝึกที่สอดคล้องกับประสบการณ์ ทำให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถในการอ่านการคิด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นฤมล ตันติชาติ (2556: น. 103-107) ที่ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านวรรณกรรมภาษาอังกฤษด้วยวงจรวรรณกรรม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านที่สร้างขึ้น เนื่องจากการฝึกทำให้นักเรียนเกิดความชำนาญ และเนื้อหาวรรณกรรมในการฝึกมีความตื่นต่อน่าสนใจ ทำหายความเชื่อ เป็นเรื่องที่นักเรียนสามารถนำภูมิความรู้เดิมมาใช้ในการอ่านได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้แบบฝึกยังมีกิจกรรมปลูกความคิดที่ทำให้สนุกกับการคิด ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสดูฝึกฝนการคิดอย่างหลากหลาย นักเรียนจึงเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการทำกิจกรรม และรู้สึกถึงความเปลี่ยนแปลงของตนเอง ที่มีหลังจากการฝึกว่า มีนิสัยด้านการอ่านพิจารณาสารในชีวิตประจำวันทีละเอียดถี่ถ้วนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ ซึ่งจะขอนำเสนอดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การสร้างแบบฝึกควรพิจารณาเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจ พื้นฐานความรู้ความสามารถของนักเรียน และคำนึงถึงหลักการสร้างแบบฝึกที่ต้องให้นักเรียนเรียนรู้แบบค่อยเป็นค่อยไป โดยการเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก

1.2 การอ่านและการคิดมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ได้ ดังนั้น การสร้างแบบฝึกที่ต้องการให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่านในขั้นสูง ควรศึกษาแนวทางเกี่ยวกับการฝึกทักษะการคิดจากหลายๆ แนวคิด ไม่ควรมุ่งเน้นส่งเสริมการคิดเพียงแง่มุมเดียว และควรเริ่มพิจารณาจากการสร้างพื้นฐานการฝึกคิดตามมิติด้านลักษณะ เพราะถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนากระบวนการคิด ที่จะนำไปสู่ทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ

1.3 การสร้างแบบฝึกการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณควรคำนึงถึงอุปสรรคที่เป็นตัวปิดกั้นการคิดของมนุษย์ และพยายามลดภาวะอุปสรรคนั้นไม่ให้เกิดขึ้นระหว่างที่ทำการสอน ทั้งนี้ จะช่วยให้นักเรียนใช้ความคิดในการอ่านจนสามารถทำแบบฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณไปทดลองใช้กับนักเรียนในโรงเรียนอื่นๆ เพื่อปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพได้มากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการสร้างแบบฝึกหรือกิจกรรมฝึกในลักษณะอื่น ๆ สำหรับพัฒนาสมรรถนะและทักษะชีวิตที่จำเป็นของนักเรียน เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมรับกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2538). “**เอกสารการสอนวิชาวิทยาการการสอน หน่วยที่ 1 การสอนในฐานะวิทยากร**.” พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมธาดา.
- ชาญชัย ยมดิษฐ์. (2548). **เทคนิควิธีการสอนร่วมสมัย**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทหลักพิมพ์จำกัด.
- ทัศนีย์ หนูนา. (2550). **ผลการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยเทคนิคการคิดแบบหมวก 6 ใบ ที่มีต่อความสามารถคิดวิเคราะห์และการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์คุรุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล ตันติชาติ. (2556). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านวรรณกรรมภาษาอังกฤษด้วยวงจรวรรณกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นฤมล มีไสภา. (2550). **การพัฒนาชุดฝึกการคิดแก้ปัญหา เรื่อง สรรพสิ่งในธรรมชาติด้วยเทคนิคการคิดหมวก 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชนก ธรรมวงศา. (2561). **Critical Thinking: สอนเด็กให้รู้คิด ผิดหรือถูกก็ใช้วิจารณญาณเป็น**. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2561, จาก <https://thepotential.org/knowledge/how-to-critical-thinking>.
- พันธ์ทิพา หลาบเลิศบุญ และคณะ. (2542). **ภาษาไทย 3**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- รัศมี ประทุมมา. (2550). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วัชร เล่าเรียน. (2554). **รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). **การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.

สุวิทย์ คำมูล. (2550). กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

เสาวคนธ์ ประมูลจักรโก. (2554). การเปรียบเทียบการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค เค ดับเบิลยู แอล
พลัส กับเทคนิคการคิดแบบหวนทบทวน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อรนุช ลิ้มศิริ. (2551). นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน(พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.